

Total number of printed pages : 12

32T SANS
(BENGALI)

2022

SANSKRIT

Full Marks : 100

Pass Marks : 30

Time : Three hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

Q. No. 1 carries 1 mark each	$1 \times 12 = 12$
Q. No. 2 carries 4 marks each	$4 \times 4 = 16$
Q. No. 3 carries 6 marks	$6 \times 1 = 6$
Q. No. 4 carries 2 marks each	$2 \times 3 = 6$
Q. No. 5 carries 3 marks	$3 \times 1 = 3$
Q. No. 6 (a. & b) carries 8 marks	$6 + 2 = 8$
Q. No. 7 carries 4 marks	$4 \times 1 = 4$
Q. No. 8 carries 4 marks	$4 \times 1 = 4$
Q. No. 9 carries 4 marks	$4 \times 1 = 4$
Q. No. 10 carries 3 marks	$3 \times 1 = 3$
Q. No. 11 carries 6 marks	$6 \times 1 = 6$
Q. No. 12 carries 3 marks	$3 \times 1 = 3$
Q. No. 13 carries 2 marks each	$2 \times 2 = 4$
Q. No. 14 carries 1 mark each	$1 \times 3 = 3$
Q. No. 15 carries 1 mark each	$1 \times 4 = 4$
Q. No. 16 carries 2 marks each	$2 \times 2 = 4$
Q. No. 17 carries 10 marks	$10 \times 1 = 10$
	<hr/>
	Total = 100

Contd.

1. Answer each of the following questions by writing only the actual correct word as directed : 1×12=12

নির্দেশানুযায়ী নীচের প্রশ্নগুলির প্রত্যেকটির উত্তরে কেবল প্রকৃত এবং শুদ্ধ শব্দ লেখো :

- (a) The 'Raghuvaṁśam' is a Kāvya/Khaṇḍakāvya/Mahakāvya.

(Choose the correct answer)

'রঘুবংশম্' একটি কাব্য/খণ্ডকাব্য/মহাকাব্য।

(শুদ্ধ উত্তরটি বেছে নাও)

- (b) Write an equivalent word of 'অম্বুহ'.

'অম্বুহ' শব্দটির একটি প্রতিশব্দ লেখো।

- (c) The 'Śrīmadbhagavadgītā' is based on the _____ of the Mahābhārata.

(Fill in the blank)

'শ্রীমদ্ভগবদ্গীতা' মহাভারতের _____ উপরে আধারিত।

(শূন্যস্থান পূর্ণ করো)

- (d) How many verses are there in the Second chapter of the 'Śrīmadbhagavadgītā'?

'শ্রীমদ্ভগবদ্গীতা'র দ্বিতীয় অধ্যায়ে কতগুলি শ্লোক আছে?

- (e) Write an epithet of শ্রীকৃষ্ণ as you find in the prescribed text of the 'Śrīmadbhagavadgītā'.

'শ্রীমদ্ভগবদ্গীতা'র নির্দিষ্ট পাঠ্যে প্রাপ্তানুসারে শ্রীকৃষ্ণের একটি অভিধার নাম লেখো।

(f) What is the source book of the drama 'Nāgānandam' ?

'নাগানন্দম্' নাটকটির উৎস গ্রন্থ কী?

(g) Who is meant by 'অহিহৃষি:' ?

'অহিহৃষি:' বলতে কাকে বোঝানো হয়েছে?

(h) Write a Sanskrit equivalent word of 'প্রালেয়াচল'.

'প্রালেয়াচল' শব্দটির একটি সংস্কৃত প্রতিশব্দ লেখো।

(i) In which year was 'The Assam Sanskrit Board' established ?

'অসম সংস্কৃত বোর্ড' কোন সালে প্রতিষ্ঠা করা হয়েছিল?

(j) Who was famous as 'আশুকবি:' ?

'আশুকবি:' নামে কে প্রসিদ্ধ ছিলেন?

(k) Who is the author of 'প্রয়োগ রত্নমালাব্যাকরণম্' ?

'প্রয়োগ রত্নমালাব্যাকরণম্'-এর গ্রন্থকার কে?

(l) Bipin Chandra Goswami composed কেতকীকাব্যম্/নবমল্লিকা।

(Choose the correct word)

বিপিনচন্দ্র গোস্বামী কেতকীকাব্যম্/নবমল্লিকা রচনা করেছিলেন।

(শুদ্ধ উত্তরটি বেছে নাও)

2. Translate *four* of the following taking *one* from each part :

4×4=16

নিম্নলিখিত প্রতিটি অংশ থেকে একটি করে মোট চারটির অনুবাদ করো :

Part I / প্রথম অংশ

(a) तां तामवस्थां प्रतिपद्यमानं
स्थितं दश व्याप्य दिशो महिम्ना।
विष्णोरिवास्यानवधारणीयम्
ईदृक्तया रूपमियत्तया वा ॥

(b) दूरादयश्चक्रनिभस्य तन्वी
तमालतालीवनराजिनीला।
आभाति वेला लवणाम्बुराशेः
धारानिबद्धेव कलङ्करेखा ॥

Part II / দ্বিতীয় অংশ

(c) क्लैब्यं मास्म गमः पार्थ नैतत्त्वय्युपपद्यते
क्षुद्रं हृदयदीर्बल्यं त्वक्त्वोत्तिष्ठ परन्तप ॥

(d) कार्पण्यदोषोपहतस्वभावः
पृच्छामि त्वां धर्मसंगूढचेताः।
यच्छूयः स्यान्निश्चितं ब्रूहि तन्मे
शिष्यस्तेऽहं शाधि मां त्वां प्रपन्नम् ॥

Part III / तृतीय अश्न

- (e) (सासम) पुत्रक, कथं समाश्वसिमि ? किमेकपुत्र इति कृतानुकम्पेन निवर्तितोऽसि नागराजेन ? हा कृतान्तहतक। कथमिदानीं त्वया निर्घृणहृदयेनैवं विस्तीर्णे जीवलोके मम पुत्रक एव स्मृतः ? सर्वथा हतास्मि मन्दभागिनी। (मूर्च्छा नाटयति)
- (f) (शङ्खचूडं हस्ते गृहीत्वा) कुमार शङ्खचूड, न मे चिराल्लब्धावसरस्य परार्थसम्पादन-मनोरथस्यान्तरायं कर्तुमर्हति भवान्। (पाद्योः पतित्वा) तदलं विकल्पेन। दीयतां वध्यचिह्नम्।

Part IV / चतुर्थ अश्न

- (g) असमराज्ये संस्कृत-शिक्षणस्य द्वे पद्धती प्रचलिते स्तः। एका प्राचीनपद्धतिर्यस्यां प्रवेशिका-मध्यमा-शास्त्र्यादिपरीक्षाणां पाठ्यग्रन्थाः अध्याप्यन्ते। एवा पद्धतिः केवलं संस्कृत-पाठशालासु प्रचलति।
- (h) आधुनिक शिक्षामाध्यमेन शिक्षितानां संस्कृतपण्डितानां मध्ये आनन्दरामबरुवा सुप्रसिद्धोऽन्यतमश्च। नानाविधानां ग्रन्थानां विरचनेन सम्पादनेन च संस्कृतभाषायाः चर्चायां महत् कार्यं साधितमनेनानन्दरामेण। महावीर-चरित-नाटकोपरि जानकीराम-भाष्यं तेन लिखितम्।

3. Explain with reference to the context *any one* of the following verses :

1+1+4=6

निम्नलिखित ये कोनो एकटि श्लोकेर प्रसङ्ग-सङ्गति पूर्वक व्याख्या करो :

- (a) नाभिप्ररुढाम्बुरुहासनेन
संस्तूयमानः प्रथमेन धात्रा।
अमुं युगान्तोचितयोगनिद्रः
संहत्य लोकान् पुरुषोऽधिसेते ॥

(b) श्रेताग्निधूमाममनिन्द्यकीर्त्त-

स्तस्यैदमाक्रान्तविमानमार्गम्।

धात्वा हविर्गन्धि रजोविमुक्तः

समश्रुते मे लघिमानमात्मा ॥

4. (a) Account for the case-ending in 'महिम्ना' in Q. No. 2(a) and 'दूरात्' in Q. No. 2(b). 1×2=2

प्रश्न संख्या 2(a)-তে থাকা 'মহিমনা' এবং প্রশ্ন সংখ্যা 2(b)-তে থাকা 'দূরাৎ' পদ দুটির বিভক্তি নির্ণয় করো।

- (b) Derive 'मास्म गमः' in Q. No. 2(c) and 'पृच्छामि' in Q. No. 2(d). 1×2=2

প্রশ্ন সংখ্যা 2(c)-তে থাকা 'मास्म गमः' এবং প্রশ্ন সংখ্যা 2(d)-তে থাকা 'पृच्छामि' পদ দুটির ব্যুৎপত্তি নির্ণয় করো।

- (c) Name and expound the Samāsa of 'अनवधारणीयम्' in Q. No. 2(a) and 'धारानिबद्धा' in Q. No. 2(b). 1×2=2

প্রশ্ন সংখ্যা 2(a)-তে থাকা 'अनवधारणीयम्' এবং প্রশ্ন সংখ্যা 2(b)-তে থাকা 'धारानिबद्धা' পদ দুটির ব্যাসবাক্যসহ সমাসের নাম লেখো।

5. Elucidate the idea contained in *any one* of the following : 3

নিম্নের যে কোনো একটির ভাবসম্প্রসারণ করো :

(a) देहिनोऽस्मिन् यथा देहे कौमारं यौवनं जरा।
तथा देहान्तरप्राप्तिर्धोरस्तत्र न मुह्यति ॥

(b) अच्छेद्योऽयमदाह्योऽयमक्लेद्योऽशोष्य एव च।
नित्यः सर्वगतः स्थाणुरचलोऽयं सनातनः ॥

6. (a) Write after 'Śrīmadbhagavadgītā', Chapter-II, the description of the yoga of Selfless action (Niṣkāma Karman). 6

'শ্রীমদ্ভগবদ্গীতা'-এর দ্বিতীয় অধ্যায় অনুযায়ী নিষ্কাম কর্মের বিষয়ে লেখো।

(b) Write a short note on *any one* of the following : 2×1=2

নিম্নলিখিত যে কোনো একটির উপর সংক্ষিপ্ত টীকা লেখো :

গুডাকেশা:, যোগক্ষেম:, ধনজ্জয়:, সাংখ্যযোগ:, শ্রীধগবান্।

7. Present the charming description of confluence of the Ganges and Yamuna as you find in the 13th Canto of the 'Raghuvaṁśam'. 4

'রঘুবংশম'-এর ত্রয়োদশ সর্গে প্রাপ্ত ধরণে গঙ্গা এবং যমুনার সঙ্গমের একটি মনোরম বর্ণনা উপস্থাপন করো।

Or/অথবা

Give the description of the pleasure lake of Śātakarnī.

সাতকর্ণী মুনির ত্রীড়া সরোবরের একটি বর্ণনা দাও।

8. 'धर्मो रक्षति रक्षितः' इति वचनस्य अर्थः कः ?

— Who is the speaker here ? Why did the speaker say so ? Under what circumstances the speaker make the above remark ? 1+1+2=4

— एषाने वक्ता के ? वक्ता केन एभावे बलेहिलेन ? वक्ता कि परिस्थितिते उपरोक्त मन्त्रवाटि करेहिलेन ?

9. 'कश्चम्! रक्षिताः किलैवं नागराजिन पन्थाः।'

— Who is the speaker here ? Whom did the speaker say so ? What was the policy adopted to protect the serpents as referred to in the above sentence ? 1+1+2=4

— एषाने वक्ता के ? वक्ता काके एभावे बलेहिलेन ? उक्तलिखित वक्त्रवा अनुयायी सापगुलिके रक्षा करार जन्य कि उपाय अवलम्बन करा हयेहिल ?

10. Write a note on 'भुजङ्गप्रयात' metre. 3

'भुजङ्गप्रयात' छन्दे उपरे एकटि टीका लेखो।

11. Prepare a note on the contribution of Dr. Mukunda Madhava Sharma and Acharya Manoranjan Shastri to the field of Sanskrit Studies in Assam. 6

असमे संस्कृत चर्चा के क्षेत्रे डः मुकुन्द माधव शर्मा एवं आचार्या मनोरञ्जन शास्त्रीर अवदाने उपरे एकटि टीका प्रस्तुत करो।

12. Fill in the blanks :

3

শূন্যস্থান পূর্ণ করো :

____ নাটকোপরি ____ তেन ____ ।

Or/অথবা

Write the significance of the following line :

নিম্নলিখিত বাক্যটির তাৎপর্য লেখো :

‘षड्वेदाङ्गेषु अपि प्रधानं व्याकरणमेव’।

13. Explain with examples *any two* of the following :

2×2=4

নিম্নলিখিত যে কোনো দুটির উদাহরণসহ ব্যাখ্যা করো :

अपवर्गे तृतीया, यस्य च भावेन भावलक्षणम्, सहयुक्तेऽप्रधाने, कालाध्वनोरत्यन्तसंयोगे कर्तरि तृतीया।

14. Choose the correct words for *any three* of the following :

1×3=3

নিম্নলিখিত যে কোনো তিনটির শুদ্ধ শব্দ বেছে নাও :

(a) राजा शत्रुन् पराजयति / पराजयते।

(b) बालकः चन्द्रं दिदृक्षते / दिदृक्षति।

(c) बालिका भृशं रुदति / रोदिति।

- (d) दधि नक्ते / नक्तं न भुञ्जीत।
(e) द्विजं / द्विजाय गां प्रतिशृणोति।
(f) पाचका / पाचिका अन्नं पचति।

15. Account for case-ending *any four* of the following underlined words :

1×4=4

নিম্নের রেখাঙ্কিত যে কোনো চারটি পদের বিভক্তি নির্ণয় করো :

- (a) शिशुः शय्याम् अधिशेते।
(b) बालकः मोदकाय स्पृहयति।
(c) प्रभुः भृत्याय क्रुध्यति।
(d) व्याघ्रात् विभेति गोपालकः।
(e) चर्मणि द्वीपिनं हन्ति।
(f) मासमेकं नरो याति।

16. Name and expound the Samāsa in *any two* of the following :

(1+1)×2=4

নিম্নলিখিত যে কোনো দুটির ব্যানবাক্যসহ সমাসের নাম লেখো :

पञ्चनदम्, एकोनः, कुम्भकारः, त्रिभुवनम्, अहिनकुलम्, गन्तुकामः, महाबाहुः अभिमुखः।

17. Write an essay (in simple Sanskrit) on *any one* of the following : 10

নিম্নলিখিত যে কোনো একটির বিষয়ে সরল সংস্কৃতে রচনা লেখো :

- (a) श्रीमन्तशङ्करदेवः
- (b) रामायणम्
- (c) असमीया संस्कृतिः
- (d) मम जीवनस्य लक्ष्यम्
- (e) साम्प्रतिककाले संस्कृतभाषायाः प्रयोजनीयता।

— x —